

Nekane Zibiriain Basterra

ARGAK DAKARRENA
ARGAK DAROA

BIZI BERRI BATERAKO PLANAK

"Gurasoak Kasedakoak dira, baina ni Iruñean sortu nintzen. Oso gazte izan ninduten, 20 urterekin. Orain aitak 90 ditu, eta hemen ibili izan da laguntzen, ogi-mamiak prestatzen, edo patatak zuritzen, azken momentura arte. Orain, aita zaintzea dagokigu, adin handia du eta. Bilobak ere badituzte. Eta orain arte egin ez ditudan gauza asko ere egin nahi dut. Zuberoan etxe bat hartzeko gogoia ere badut, eta hemengo lagunak hara joatera gonbidatu. Plan asko ditut, espero dut denak egiteko denbora izatea".

"Dena aldatzen da: bizitzeko manera, harremanak... baina bada muin bat, arrasto bat, berreskuratzen ahal dena"

Bestela ere ixtera zihoan, baina pasa den abenduaren 10eko uholdeek azkartu dute Arrotxapeako *Arga* ostatu ezagunaren itxiera. Hogei urte eman ditu bertan Nekane Zibiriainek (Iruñea, 1952), eta hari buruz hitz egiterakoan, "etxe" esaten dio behin eta berriz ostatuari. Eta literalki izan da haren etxea: goizeko seietatik gaueko hamaikak bitarte, astelehenetik igandera, han eman ditu orduak, taberna biltoki eginez, auzokideen topaleku, eta euskararen arnagune. Erretiroa hartuta, erosleren bat agertzea du orain desio, zikloa ixteko.

ANDER PEREZ **JOSU SANTESTEBAN**

Agur esateko egitarauarekin hastekoa zinenen heldu ziren uholdeak: Arga ibaia *Arga* ostatuaren kontra.

Bere tokian gaude eta. Egun hartan hasten ginen agurreko ekintzekin. Ni goizeko seieta jaiki nintzen, eta barra prestatu nuen, pintxoekin eta. Taberna barruan nintzen. Orduan hasi zen ura sartzen, sartu eta sartu, ez zen gelditzen. Argirik ez zegoen, baina ikusten zen desastrea. Pena da horrela bukatzea. Baina berehala etorri zen jendea laguntzera. Jende asko ibili zen lanean, auzo guztian. Ez dakit esplikatzen sentimendua.

Listo, bukatu da zuretzako *Arga*.

Bai, maleruski bai, bukatu da. Orain konponketak egin behar ditugu, dena txukun-txukun uzteko, hartzeko prest dagoen euskaldunen bat aurkitzekotan goxoki har dezan. Baina ez badut inor atzematen sei hilabetetan, orduan bai, bukatutzat eman beharko dut.

Zergatik da hain zaila inor aurkitzea?

Jendea beldur da. Koronabirusa hor dago, baina izaten ahal da ere momentua zerbait lasai martxan jartzeko. Gogorra da halako toki batean lan egitea, baina nik ez dut sufritu batere. Pentsatzen dut jendeak ez duela nire ikuspuntutik begiratzen, lantoki bezala ikusten dute, eta kito. Eta lanerako lekua da, baina baita ere goxoki egoteko leku bat. Auzoko ostatu bat da, eta euskaldunen biltoki ere bihurtu da. Etxean bezala sentitzeko txoko bat.

Nola hasi zen dena?

Ni emazte bakarra nintzen. Bi haur nituen, eta ez nuen etxerik, ez nuen ezer. Lan egiten nuen: egunaren erdia Zangozako mankomunitatean, haurrak eta helduak zaintzen. Eta beste erdia handik hona, edozein lanetan, garbiketean, estatutan, edozer. 2001ean *Arga* hartzeko aukera sortu zitzaidan. Orduan baratzeak zeuden oraindik hemen inguruan. Behar

"Pentsatzen dut jendeak ez duela nire ikuspuntutik begiratzen, lantoki bezala ikusten dute, eta kito. Eta lanerako lekua da, baina baita ere goxoki egoteko leku bat. Etxean bezala sentitzeko txoko bat".

nuen nonbaiten lotu, nire lanpostua izateko. Gutxika hasi nintzen, ostatua zaharra zen, zikina, itsusia. Aldatu nuen barra eta sukaldea. Egin ditut konponketak. Eta ongi atera zait, bezeroei esker. Ez dut zorrik. Zer gehiago eskatzen ahal dut?

Ez zara beti hemen bizi izan.

Ez. Iparraldean ere bizi izan nintzen.

Iparraldean ikasi zenuen euskara?

Txiki-txikia nintzenean, Kasedako, gurasoen herriko jendea Nafarroa iparraldera joaten zen lanera, egurretara. Itzultzerakoan hemendik pasatzen ziren, eta, nire gurasoak Iruñean bizi zirenez, gurekin bazkaltzen zuten, autobusa itxoin bitartean edo. Gogoan dut horietako bat beti zebilela: *"allí a la leña le dicen egurra, buenos días egun on..."*. Eta hasi nintzen koaderno txiki batean hitzak apuntatzen. Gero, Arrosadian, eskola publikora joan nintzen, erdaraz, ez zeguelako beste aukerarik. Bueno, bazen,

baina ez langileentzako. Han bazen nire adineko neska bat, altua, argala, beti beltzez jantzia. Hark esan zigun bere amak ezin zuela kalean bere hizkuntzan egin, etxean egiten zutela bakarrik.

Hor piztu zitzaizun kontzientzia?

Adinean aurrera egin ahala ikusten nuen errepresioa, baina hark jarri ninduen istorio horren aurrean. Gero, 18 urterekin edo, erdi gordeka, hasi ginen euskara ikasten, Patxi Zabaleta eta Bixente Tarnarekin. Astean bitan joaten ginen, Kaldereria eta San Agustín kaleen arteko ostatu batera. Gauero sartzen zen polizia dokumentazioa eskatzera. Hasten zara mendira joaten, erlazionatzen... eta 1975an joan nintzen Iparraldera.

Erbesteratua?

Bai.

Non militatzen zenuen?

Esaten ahal dut?

Zuk nahi baduzu, bai.

ETAn. Aurretik bitan etorriak ziren nire bila, bahitua ere egon nintzen, baina hirugarrenean alde egin nuen, torturen beldur. Gurea oso militantzia suabea zen momentu horietan. Baina gauzak itsusi jarri ziren, salbuespen egoera jarri zuten indarrean, eta alde egin genuen. 1975eko hasiera zen.

Nola bizi izan zenuen erbeste garai hori?

Gazte denboran zer bizitzen da gaizki? Bizi izan naiz primeran. Gogorra ere izan zen, noski, baina ez dut sufritu izanaren sentimendurik. Bakarrik norbait galtzen genuenean. GAlen garaian sufritu genuen.

Euskara han finduko zenuen.

Gamere-Zihigako baserri batean bizi nintzen, Zuberoan. Baserri lanetan aritzen ginen, artoari kukula kentzen eta. Hangoak zuberotarrak ziren, eta hango euskara ez zen nik ikasitakoa. Deliberatu nuen bi hilabete hitzik esan gabe egotea [barrez].

Iparraldeko egonaldian indartu zitzaizun herri kontzientzia?

Noski. Hemen ere bai, baina ia konturatu gabe. Gogoan dut poliziak, atxilotzean, galdetu zidala: *"¿A ti de dónde te viene esto?"*. Eta nik erantzuten niela: *"Cuando mi padre venía a casa sucio de la obra, yo creo que ahí me entraba la conciencia"*. Hala sentitzen nuen.

1988an itzuli zinen Iruñera.

Ekarri ninduten. 1977an izan zen lehen aukera bat itzultzeko. Baina nola? Hilak zeuden, errepresioa... Ez nintzen itzuli. Gero, 1987an, hasi ziren jendea kanporatzen, autobusetan. Nik bi haur nituen ordurako, Iparraldean sortuak. Han Emilio Lopez Adan Beltza zegoen errefuxiatuta, medikua. Nire semea sortarazi zuen.

Giro hori guztia eraman zenuen Argara.

Bueno, gehiago da Argan ni nengoela, eta halakoa naiz ni. Izan da euskararen tzako toki bat, toki umila, etxea.

Galtzen ari dira halako komunitate giroak?

Dena galtzen da: kontsumitzeko manera, bizitzekoa... Ez gara gelditzen ostatutan, aldatu dira harremanak. Baina hor bada-go muin bat, arrasto bat, errekupe ratzen ahal dena. ●